

בנק ישראל

מחלקת מערכות תשלומים וסליקה
אגף ניהול מערכות תשלומים וסליקה של בנק ישראל
היחידה לניהול מסלקות

כללי מערכת זה"ב

©

זכויות היוצרים בפרסום זה שמורות לבנק ישראל.
הרוצים לצטט רשאים לעשות כן בתנאי שיציינו את המקור.

מס' קטלוגי 103042

ISSN 1565-3250

תוכן העניינים

6	2.1 עקרונות להשתתפות במערכת זה"ב
6	2.1.1 סוגי המשתתפים במערכת זה"ב
6	2.1.1.1 סוגי השירותים שמשותפים מערכת זה"ב יקבלו מבנק ישראל
6	2.1.1.2 רשימת המשתתפים במערכת זה"ב
7	2.1.2 תנאי ההתחברות למערכת זה"ב
7	2.1.2.1 תנאי סף
7	2.1.2.2 תנאי כשירות להתחברות למערכת זה"ב
7	2.1.2.3 החלטת מנהל המערכת בנוגע למבקשי הגישה
7	2.1.3 עמלות התחברות והשתתפות במערכת זה"ב
8	2.2 תהליך ההתחברות למערכת זה"ב
8	2.2.1 תהליך ההתחברות
9	2.2.2 נספחים רלוונטיים לתהליך ההתחברות
9	2.2.3 חלונות ההצטרפות
9	2.3 ביטול השתתפות במערכת זה"ב ביוזמת המשתתף
11	נספח א' - טבלת נספחים רלוונטיים לתהליך ההתחברות

פרק 2

השתתפות
במערכת זה"ב

2.1 עקרונות להשתתפות במערכת זה"ב

2.1.1 סוגי המשתתפים במערכת זה"ב

סוגי השירותים מבנק ישראל כמפורט בסעיף 2.1.1.1	סוג התחברות טכני	סוג הרישיון	סוג ההשתתפות	
א, ב, ג, ד, ה	online	- תאגיד בנקאי	בעל חשבון סליקה מלא	1
א, ב, ה	online	CLS - ד.י. דואר פיננסים בע"מ ¹ - בנק ישראל	בעל חשבון סליקה בסיסי	2
א, ב	online	- תאגיד עזר - נותן שירותי תשלום יציבותי - חברת תשלומים - אגודת פיקדון ואשראי - נותן שירות בנכס פיננסי ² - מפעיל מערכת לתיווך באשראי ²	בעל חשבון ניהול יומי	3
א, ה	online	מערכת תשלומים ³	מערכת תשלומים מאגר ביטחונות	4
ה	offline	מערכת תשלומים	מערכת תשלומים מאגר ביטחונות	5
ו	online	מערכת תשלומים	מערכת תשלומים (ללא חשבון)	6

וכן כל גוף אחר, אשר קיבל את אישורו של נגיד בנק ישראל להצטרף למערכת זה"ב, וזאת בהתאם לתנאים, לדרישות ולנהלים שיקבעו על ידי בנק ישראל מעת לעת

2.1.1.1 סוגי השירותים שמשתתפי מערכת זה"ב יקבלו מבנק ישראל

- (א) נזילות - השתתפות בתנועה דו צדדית: בין לקוחות ובין משתתפי המערכת.
- (ב) השתתפות בתנועות נטו - כל המשתתפים הרלוונטיים לאותה מערכת התשלומים.
- (ג) שירותים מוניטריים - השתתפות במכרזים מוניטריים.
- (ד) משיכה והפקדה של מטבע.
- (ה) שירותי בנקאות מבנק ישראל.
- (ו) אפשרות חיוב - ביצוע תנועות NSI / GSI

¹ זכאי גם לשירות ד.

² עבור חלק מהגופים נדרשות בנוסף לרישיון גם בחינות משלימות.

³ "מערכת תשלומים" כהגדרתה בחוק מערכות תשלומים, התשס"ח - 2008

2.1.1.2 רשימת המשתתפים במערכת זה"ב

רשימת המשתתפים במערכת מופיעה בנספח 2(1).

רשימת מערכות התשלומים אשר משתתפות במערכת מופיעה בנספח 2(2).

רשימה של המשתתפים החברים בכל אחת ממערכות התשלומים מופיעה בנספח 2(3).

2.1.2 תנאי ההתחברות למערכת זה"ב

2.1.2.1 תנאי סף

2.1.2.1.1 רישיון – על מבקש הגישה⁴ להיות בעל רישוי כמפורט בסעיף 2.1.1 (סוגי משתתפים במערכת זה"ב).

2.1.2.1.2 קוד זיהוי⁵ – על מבקש הגישה להיות בעל קוד זיהוי (מוכר בעבר כ"קוד בנק"). תיאור תהליך הקצאת קוד הזיהוי והתנאים לקבלתו מפורסמים באתר בנק ישראל.

2.1.2.2 תנאי כשירות להתחברות למערכת זה"ב

2.1.2.2.1 ניהול נזילות – משתתף במערכת זה"ב אחראי על ניהול הנזילות שלו בחשבונו במערכת לאורך כל שעות הפעילות של המערכת.

2.1.2.2.2 עמידה בדרישות SWIFT – עמידה בדרישות הרלוונטיות לפעילות המשתתף הקשורה ל-SWIFT, כמפורט בכללי המערכת בפרק "אודות".

2.1.2.2.3 עמידה בדרישות אבטחת מידע – עמידה בדרישות אבטחת המידע הרלוונטיות לפעילותו של מבקש הגישה, כמפורט בפרק "המשכיות עסקית ואבטחת מידע" בכללי המערכת.

2.1.2.2.4 אבטחה – על המשתתף מוטלת האחריות לאבטח פיזית את הגישה של משתמשיו למערכת, לבצע בקרת גישה באמצעות זיהוי המשתמש ואימותו, לבצע תהליכי ביקורת פנימית תקופתיים ולגבש תוכנית גיבוי ובקרת תנועות ויתרות כמפורט בכללי המערכת.

2.1.2.2.5 עמידה בדרישות הטכנולוגיות – על המשתתף לעמוד בדרישות הטכנולוגיות הנחוצות כדי לעמוד בכל הכללים המפורטים במסמך זה. כמו כן עליו לעמוד בתנאי המשכיות העסקית המוצגים בפרק "המשכיות עסקית ואבטחת מידע", לרבות הסדרי גיבוי אשר לא יפגעו בפעילות הרציפה של מערכת זה"ב.

2.1.2.2.6 הכנת הוראות ונהלים פנימיים – על מבקש הגישה להכין קובץ של הוראות ונהלים פנימיים לעבודה במערכת זה"ב עבור משתמשיו. במקרה של סתירה בין ההוראות או הנהלים הפנימיים של המשתתף ובין הכללים במסמך זה – יגבר האמור במסמך זה.

2.1.2.2.7 עמידה בכללי המערכת – על מבקש הגישה לעמוד בכל הנדרש בכללי המערכת.

⁴ פירוט תנאי הגישה מפורסמים באתר בנק ישראל.

⁵ למעט מערכת תשלומים ו-CLS.

2.1.2.3 החלטת מנהל המערכת בנוגע למבקשי הגישה

מנהל מערכת זה"ב יאשר או ידחה בקשת הצטרפות של מבקש גישה למערכת זה"ב, בהתאם לעמידתו בתנאי הכשירות ובהתאם לחובות הקבועות בחוק מערכות תשלומים, תשס"ח – 2008, סעיף 8, ס"ק (3). מנהל המערכת רשאי לדרוש ממבקשי הגישה כל מסמך או מידע שנדרשים לקבלת החלטה. מנהל המערכת ישמע את טענותיהם של מבקשי הגישה לפני מתן החלטה.

2.1.3 עמלות התחברות והשתתפות במערכת זה"ב

2.1.3.1 מנהל מערכת זה"ב רשאי לגבות ממשותפי המערכת עמלות בגין ההשתתפות במערכת. גביית העמלות מהמשתתפים תבוצע על ידי שליחת הוראת תשלום לחיוב חשבון המשתתף ולזיכוי חשבון בנק ישראל, אלא אם כן נקבע אחרת בין מנהל המערכת ובין המשתתף במערכת. הגבייה נעשית לצורך כיסוי עלויות הפעלת המערכת ושדרוגי מערכת שמתבצעים מעת לעת, ללא כוונת רווח.

2.1.3.2 סוגי העמלות ותעריפיהן ייקבעו על ידי מנהל מערכת זה"ב. תיאור העמלות והתעריפים מוצגים בנספח 12. תקציר של מדיניות גביית העמלות בגין השימוש במערכת זה"ב מפורסם באתר [בנק ישראל](#).

2.1.3.3 חישוב העמלות עבור כל משתתף במערכת יבוצע בסיום כל חודש קלנדררי.

2.1.3.4 משותפי מערכת זה"ב יכולים להפיק מדפדפן המערכת חשבונית חודשית, הכוללת את פרטי החיוב עבור השימוש במערכת. פעולה זו יכולה להתבצע לפני ו/או אחרי שחיוב החשבון מתבצע בפועל. החיוב עצמו יבוצע בתחילת החודש העוקב.

2.1.3.5 מנהל המערכת רשאי לבצע שינוי בסוגי העמלות ובתעריפיהן מעת לעת והוא יודיע זאת למשתתפי המערכת מראש בכתב ובאמצעות דרכי התקשורת המוגדרות בנספח 10(2)(2) – אמצעים לפנייתו של בנק ישראל אל משתתף/משתתפים במערכת.

2.1.3.6 על משותפי המערכת לשלם כל עמלה הכרוכה בשירותי SWIFT הניתנים להם. גביית התשלום עבור הוראות תשלום שישלחו למערכת זה"ב על ידי בנק ישראל ייגבו מחשבון מקבל התשלום באמצעות פונקציית ה"גבייה הפוכה" (Reverse Billing)⁶.

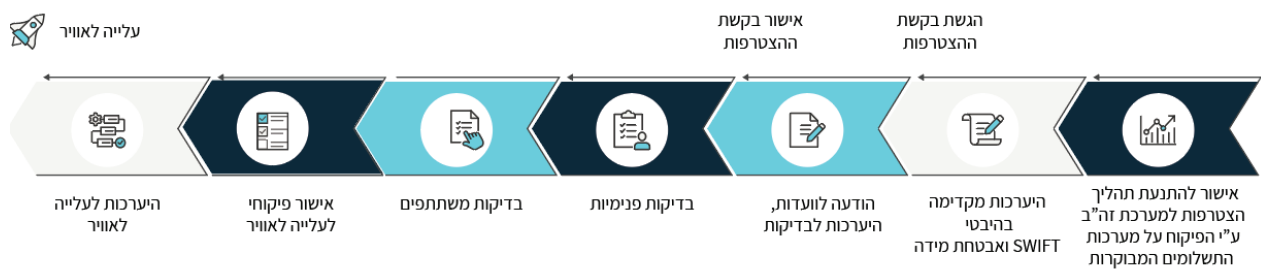
⁶ עלותם של מסרים המשוגרים מהמערכת אל המשתתפים ביוזמת המערכת, תיזקף גם היא לחובת המשתתפים על ידי SWIFT תחת הסדר ה"גבייה הפוכה" (Reverse Billing). כלומר חיובי SWIFT מוטלים בדרך כלל על השולח של מסר SWIFT.

2.2 תהליך ההתחברות למערכת זה"ב

2.2.1 תהליך ההתחברות

חלק	שלב	תיאור
חלק ראשון - היערכות עסקית ותשתית	1	אישור להתנעת תהליך הצטרפות למערכת זה"ב על ידי הפיקוח על מערכות התשלומים המבוקרות.
	2	פנייה ראשונית של מבקש הגישה למנהל מערכת זה"ב
	3	היערכות מקדימה בהיבטי SWIFT ואבטחת מידע
	4	הגשת בקשת הצטרפות למנהל מערכת זה"ב הכוללת איפיון עסקי וקביעת מועד הצטרפות
	5	הודעה למשתתפי המערכת במסגרת ועדת זה"ב
	6	אישור בקשת ההצטרפות למערכת זה"ב על ידי מנהל המערכת.
חלק שני - היערכות פרויקטית	7	אישור הפיקוח על מערכות התשלומים המבוקרות לעלייה לסביבת הניסוי והשלמת היערכות בהיבטי מעטפת הסכמית, תוכנית הדרכה וחיבור לסביבת הטסט
	8	בדיקות בין מבקש הגישה למערכת זה"ב
	9	בדיקות עם כל משתתפי מערכת זה"ב
חלק שלישי - עלייה לאוויר	10	קבלת אישור מהפיקוח על מערכות התשלומים המבוקרות לעלייה לאוויר
	11	היערכות לעלייה לאוויר במערכת זה"ב
	12	עלייה לאוויר במערכת זה"ב

איור 1 (לאור הטבלה):

2.2.2 נספחים רלוונטיים לתהליך ההתחברות⁷

לטבלת הנספחים הרלוונטים לתהליך ההתחברות ראה נספח א.

2.2.3 חלונות ההצטרפות

מנהל מערכת זה"ב מפרסם מועדים בהם מבקשי גישה יכולים להצטרף למערכת זה"ב. הפרסום כולל את המועדים לבדיקות ותאריכי חלונות כניסה לסביבת הייצור ומפורסם [באתר בנק ישראל](#). חלונות ההצטרפות הם בחודשים מאי ונובמבר בכל שנה.

⁷ נספחי כללי מערכת זה"ב אינם מפורסמים לציבור בשלב זה.

2.2.3.1 גוף המבקש גישה למערכת זה"ב צריך לעמוד בתנאי הגישה ובקריטריונים הנדרשים כמפורט [בפרק 2.1](#) 'עקרונות ההשתתפות במערכת זה"ב', בתיאום עם מנהל מערכת זה"ב ובהתאם לעמידה בכל הדרישות על פי כללי המערכת.

2.2.3.2 מנהל המערכת יעניק למבקש הגישה אישור הצטרפות למערכת. באישור יצוין גם מועד החלון המתאים להצטרפותו למערכת.

2.2.3.3 מנהל המערכת רשאי לעדכן את מועדי חלונות ההצטרפות משיקולים של בנק ישראל.

2.3 ביטול השתתפות במערכת זה"ב ביוזמת המשתתף

2.3.1 שלבי תהליך ביטול ההשתתפות במערכת זה"ב:

2.3.1.1 משתתף במערכת זה"ב רשאי להגיש למנהל המערכת בקשה בכתב לביטול השתתפותו במערכת (להלן: "בקשה לביטול השתתפות"), תוך ציון הסיבות לבקשתו. מנהל המערכת יבחן את הבקשה לביטול ההשתתפות ויקבל את החלטתו בנדון.

2.3.1.2 מועד הביטול יעשה בתיאום עם מנהל מערכת זה"ב ולפחות תשעים (90) ימים לפני המועד הרצוי לביטול ההשתתפות.

2.3.1.3 המשתתף ישלם לבנק ישראל את הסכום בגין השימוש במערכת זה"ב עד ליום הפסקת השימוש בה, בהתאם לכללים אלה.

2.3.1.4 מנהל המערכת יעדכן את כל משתתפי המערכת על החלטתו לאשר את בקשת ביטול ההשתתפות זמן סביר לפני המועד הרשמי לביטול ההשתתפות.

2.3.1.5 המשתתף יעביר למנהל המערכת פרטי חשבון של אחד המשתתפים האחרים במערכת זה"ב, שאליו תועבר יתרת העו"ש בחשבונו בסוף יום העסקים שבו מתבצע הביטול, בהתאם לנספח 3(2)(11) "טופס פרטי חשבון סליקה להעברת יתרת משתתף במערכת זה"ב בעת סגירת חשבון המשתתף".

נספח א' - טבלת נספחים רלוונטים לתהליך ההתחברות

מס' הנספח:	שם הנספח	
נספח 2(4)	רשימת אנשי קשר מטעם משתתפי המערכת	1
נספח 3(1)	טופס הגשת מועמדות להשתתפות במערכת לבעל חשבון סליקה מלא או בסיסי	2
נספח 3(1)(1)	טופס הגשת מועמדות להשתתפות במערכת לבעל חשבון ניהול יומי	3
נספח 3(2)	נספחים לטופס מועמדות להשתתפות במערכת	4
נספח 3(2)(1)	בקשה לפתיחת חשבון במערכת	5
נספח 3(2)(3)	הסכם להשתתפות במערכת לבעל חשבון סליקה מלא או בסיסי	6
נספח 3(2)(3)(1)	הסכם להשתתפות במערכת לבעל חשבון ניהול יומי	7
נספח 3(2)(4)	טופס בקשה להגדרת/ביטול משתמש במערכת	8
נספח 3(2)(5)	רשימת מורשי חתימה מטעם המשתתף	9
נספח 3(2)(7)	תצהיר עמידה בדרישות כללי המערכת	10
נספח 3(2)(9)	רשימה מלאה של מורשה חתימה - ללא צורך בדוגמאות חתימה וללא חתימת עו"ד	11
נספח 3(2)(10)	טופס עדכון פרטי החשבון לזיכוי בגין היתרה בטרם סגירת החשבון בספרי הבנק על ידי בנק ישראל	12
נספח 3(2)(11)	טופס פרטי חשבון סליקה להעברת יתרת משתתף במערכת זה"ב בעת סגירת חשבון המשתתף בסליקה במערכת	13
נספח 3(3)	בדיקות קבלה למועמדים להשתתפות במערכת	14
נספח 3(3)(1)	נוהלי הבדיקה	15
נספח 3(3)(2)	טופס אישור מוכנות לעלייה לאוויר	16
נספח 3(3)(3)	טופס אישור מוכנות לבדיקות	17
נספח 3(3)(4)	תזכיר תוצאות בדיקות מבקש הגישה להשתתפות במערכת זה"ב	18
נספח 3(4)	פרטי מערכת התשלומים ואנשי הקשר מטעמה	19
נספח 3(4)(1)	בקשה להשתתפות במערכת זה"ב כמערכת תשלומים	20